

СЕКЦІЯ VI

Менеджмент та маркетинг бізнес-структур в неоіндустріальній економіці

Агеєнко Ю. С., студентка

Науковий керівник: Баришевська І. В.,

к.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний
університет, м. Миколаїв, Україна

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Соціально-економічний розвиток держави та рівень добробуту громадян значною мірою залежить від рівня та якості освітніх послуг, які надають навчальні заклади. Підтримання якості освіти на найвищому рівні вимагає відповідного фінансування, що є доволі актуальним для України в умовах обмеженості фінансових ресурсів з боку держави. За результатами останнього року, представленими під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі, Україна опинилась у списку країн, в економіці яких спостерігається повільний спад. Так, відповідно до сформованого рейтингу Україна перебуває на 81-й сходинці з 137 (між Бразилією та Бутаном). Рівень конкурентоспроможності вітчизняної економіки оцінюється в 4,1 бали із 7 можливих [1]. Причин, які призвели до того, що Україна опинилася серед низки країн, чії економічні показники демонструють повільний регрес, багато: це і недоліки економічної політики, і накопичені зовнішні та внутрішні дисбаланси економічного розвитку та обмежене та диспропорційне фінансування науки.

У світовій практиці прийнято вважати, що прибуток від капіталовкладень у цю сферу становить 100–200 % і набагато перевищує прибутки інших галузей. Один долар, витрачений на науку, приносить від 4 до 7 доларів прибутку [2]. Утім, збільшення асигнувань в абсолютному виразі не може бути «рятівним колом» ані для вітчизняної економіки, ані для вітчизняної науки. Розв'язання проблеми фінансування наукових досліджень в Україні потребує критичного аналізу його результативності.

Законодавчо закріплено, що держава має забезпечити загальні асигнування на освіту в розмірі не менше 7 % ВВП за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів [3]. Також Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» передбачено конкурсне фінансування наукових досліджень, яке сьогодні в Україні практично відсутнє. Так, практично здійснюється лише базове

фінансування. Співвідношення між базовим і грантовим фінансуванням науки має поступово змінюватись і протягом найближчих 3-4 років досягти рівня 60-70% грантового фінансування (нині ця величина становить 3%) [4]. При базовому фінансуванні кошти виділяються на наукову організацію в цілому з урахуванням чисельності працюючих та минулорічних обсягів видатків. Воно надається на пріоритетні для держави напрями, розвиток інфраструктури науково-технічної діяльності, підготовку наукових кадрів. Грантове фінансування здійснюється або на тендерній основі, або виділяється на підставі управлінських рішень під конкретні проекти. Воно призначене для: науково-технічних програм, спрямованих на реалізацію пріоритетних напрямів; забезпечення проведення найважливіших прикладних науково-технічних розробок, які виконуються за державним замовленням.

Чинна в Україні система фінансування наукових установ вибудована так, що фактично щороку мільярди гривень витрачаються насамперед не на розвиток сучасної науки, а на заходи соціального забезпечення науковців, утримання адміністративного апарату, а також допоміжного та обслуговуючого персоналу національної, п'яти галузевих академій наук, значної кількості їх інститутів, центрів та інших структурних підрозділів.

Отже, стимулювати економічне зростання та прискорювати реформи держава може і повинна через свій основний інструмент — державний бюджет. Трансформація системи фінансування НДР потребує інституалізації, підґрунтям якої має стати:

- доктрина розвитку науки в Україні, яка буде комплементарна стратегії розвитку освіти;
- створення Офісу розвитку науки при Національній інвестиційній раді при Президентові України, діяльність якого має бути скеровано на розробку і координацію довгострокової програми збільшення фінансування НДР;
- першочергове спрямування додаткових бюджетних коштів на виконання проектів наукових досліджень, що обиратимуться на конкурсній основі в рамках виконання державних наукових програм, державного замовлення на створення новітніх технологій, а також грантового фінансування;
- забезпечення з боку наукових установ інформаційного та технічного супроводу перспективних кандидатів для участі у міжнародних наукових заходах та конкурсах;
- сприяння популяризації та комерціалізації результатів НДР [5].

Доведено, що основою зростання економіки є нові знання, відтак, результати науково-технічної діяльності є одним із найважливіших ресурсів такого зростання. Фінансування української науки на цьому етапі залишається проблемним питанням, розв'язання якого потребує поступового переходу від «дефіцитного» до наукоцентричного підходу із розширенням залучення підприємницького сектору до фінансування НДДКР.

Список використаних джерел:

1. Місце України в світовому рейтингу розвитку економік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vo.ukraine.org/longreads/ratings/index.html>
2. Ляшенко Олександра Миколаївна. Стратегії фінансування наукових досліджень в

Україні - стратегічні пріоритети № 3 (44), 2017

3. Постанова Верховної Ради України "Про стан та проблеми фінансування освіти і науки в Україні", 2017, № 34, ст.374 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Освіта в Україні: базові індикатори. Інформаційно-статистичний бюлетень результатів діяльності галузі освіти у 2017/2018 н. р.

5. Кропивницький Р. С. Підтримка держави як інструмент державного управління науковою діяльністю в Україні. Інвестиції: практика та досвід № 14/2018

Аксьонова А.О., студентка
Науковий керівник: Миколайчук І.П.,
к.е.н, доцент Київський національний торговельно-
економічний університет, м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДІАГНОСТИКИ МОТИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕРСОНАЛУ

Радикальні зміни у використанні управлінських бізнес-технологій викликані бурхливим розвитком інноваційних процесів, в т.ч. їх цифровізації, що в свою чергу вносять зміни у свідомість керівників, диктують не лише адаптацію наявних моделей управління до сьогодення, але й необхідність пошуку нових підходів, до підвищення конкурентоспроможності підприємств. Комп'ютеризація та роботизація бізнес-процесів призводять до вивільнення частини управлінських функцій від праці людей, які вже не можуть їх виконати ефективно. Проте, не зважаючи на зміни у пріоритетах до підходів і технологій бізнес-процесів, ключове значення відіграють саме людські ресурси.

Сучасні керівники намагаються максимально ефективно використовувати наявні та потенційні ресурси підприємств для досягнення ними високого рівня конкурентоспроможності та результативності. В системі мотивації персоналу підприємств найбільш поширеною вітчизняною практикою залишається використання матеріального стимулювання праці персоналу (підвищення заробітної плати, виплата премій, надання різного виду допомог тощо). Разом з тим в умовах діджиталізації бізнес-процесів, коли найскладніші види робіт може виконувати машина, застосування в системі мотивації праці персоналу лише зовнішніх матеріальних стимулів призводить до дисбалансу у реалізації нематеріальних потреб працівниками різних рівнів кваліфікації та посад. У цьому зв'язку виникає необхідність проведення діагностики мотиваційного потенціалу підприємства як необхідної умови зростання його прибутковості та збереження кваліфікованих кадрів. Аналізуючи зміст даної категорії, доцільно під мотиваційним потенціалом підприємства розуміти його можливість щодо формування перспектив розвитку, що зумовлюється здатністю, мотивами та потребами працівників досягати поставлених цілей [1].

Класична схема діагностики мотиваційного потенціалу базується на застосуванні різних методів оцінювання результатів праці як окремого працівника, так і в цілому підприємства, використання соціально-психологічної